

Centres educatius segurs i resilients

written by Sara Carbonell | 13 d'April de 2024

En molts centres educatius, si no en tots, hi ha alumnat que es troba en situacions vulnerables i que està patint experiències primerenques adverses socioeconòmiques, familiars, de violència, maltractament o abandó. Estes experiències, com ja hem vist en un [article recent](#), tenen efectes adversos en el cervell, en el desenvolupament emocional i cognitiu, així com en la salut, en el present i en el futur. Alguns somnis que estan en les ments de molts i moltes professionals són: podem des dels centres educatius pal·liar eixos danys i impulsar trajectòries de vida d'esperança?, podem ser centres educatius segurs?, podem promoure la resiliència?

Existixen evidències que ens ajuden a respondre a estes preguntes i, com sol passar, són molt encoratjadores. Segur que hem conegut persones que han viscut circumstàncies adverses i una d'elles ha tirat avant i l'altra no. La [resiliència](#) és la que marca esta diferència. **Podem definir la resiliència com la capacitat per a superar amb èxit greus dificultats, i és esperançador saber que esta capacitat es pot ensenyar.**

Què podem fer des dels centres educatius?

En primer lloc, cal aclarir que per a guanyar resiliència

es necessiten **relacions de suport** que poden vindre d'un familiar, un cuidador o cuidadora o una persona adulta. Estes relacions proporcionen la capacitat de resposta personalitzada, la bastimentada i la protecció que la infància necessita. Per tant, les persones adultes tenim un paper clau per a oferir suport quan venen a explicar-nos alguna cosa que ha passat al pati, al parc o en la classe. Llevar importància o no intervindre seria deixar-los sense eixe suport que necessiten per a ajudar-los a aprendre estratègies resilients com la planificació, el control i la regulació del comportament.

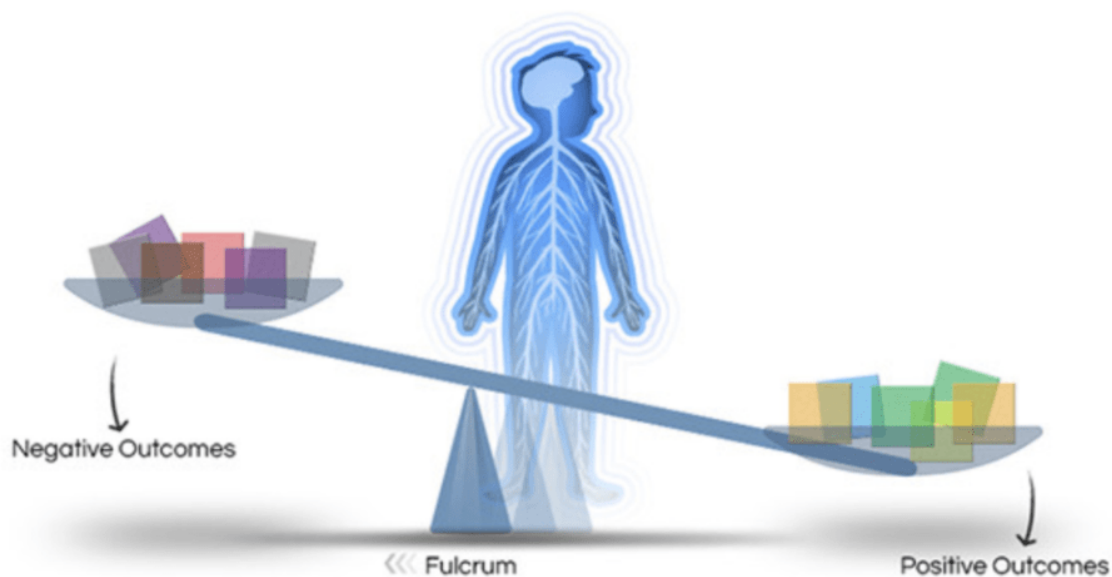
En segon lloc, hem de saber que la resiliència és el resultat d'una interacció dinàmica entre predisposicions internes i factors externs, seria el resultat d'una combinació de factors protectors. Les **investigacions** han demostrat que els programes enfocats en la comunitat, en dotar d'atractiu la bondat, en el foment del sentiment de l'amistat i en **bystander intervention** són els que estan aconseguint crear este entorn protector que fa d'escut davant les adversitats.

Dir-los frases com que no cal "ficar-se en els problemes dels altres", diluint les xarxes de suport, o "dona-li un beset, és el teu amic" quan ens conten que els han tractat malament, no contribuïx a la resiliència.

En tercer lloc, no hem d'oblidar que encara que alguns xiquets o xiquetes són molt sensibles a experiències negatives, de la mateixa forma són molt sensibles als entorns que els proporcionen calidesa i suport. Dins del suport s'inclou la **bastimentada en l'aprenentatge** perquè adquirisquen una sensació d'autoeficàcia i control. El suport també ha de ser en l'aprenentatge, sobretot per a l'alumnat que està vivint alguna adversitat social; si deixem això de costat, empitjorem la situació.

Finalment, cal tindre en compte que les persones mai perden la capacitat de millorar les seues habilitats d'afrontament. És cert que el cervell i els sistemes biològics són més adaptables en les primeres etapes de la vida i el desenvolupament que es produïx en els primers anys estableix les bases d'una àmplia gamma de comportaments resilients, però la resiliència es forma al llarg de la vida per l'acumulació d'experiències; per tant, mai és massa tard.

Per a entendre millor com poden els centres educatius ser promotors de la resiliència, ens servix la imatge de la balança que es descriu en el [Centre de Desenvolupament Infantil de Harvard](#):

Les relacions de suport, els programes efectius contra la violència basats en evidències i la bastimentada en l'aprenentatge que se sumen en un costat contrarestaran l'adversitat significativa en l'altre. Quan la salut i el desenvolupament de la infància s'inclina cap al costat positiu, és que la resiliència està fent efecte, fins i tot quan hi ha una pesada càrrega en el costat negatiu.

Tots i totes podem educar en la cultura de la resiliència, de les relacions de suport que estimulen que tots i totes milloren en l'aprenentatge, fent realitat una educació verdaderament transformadora.

[Imatge: [Freepik](#)]